

Adina Grigore

We know
books

Nicoleta-Sonia Ionică

Cristina Ipate-Toma

Descoperim împreună limba și literatura română!

Caiet de lucru

Clasa a IV-a

4

Editura Ars Libri

UNITATEA 1 - CHEMAREA TOAMNEI**Recapitularea cunoștințelor din clasa a III-a**

Săptămâna 1 - Săptămâna 2

Suflețelul învăță după Mircea Sântimbreanu - Textul literar narativ 5

- Sunetul, litera, vocalele și consoanele. Cuvântul. Despărțirea în silabe. Sensul cuvintelor. Ortografia și punctuația 8

- Comunicarea orală. Solicitarea și oferirea de informații. Prezentarea unei persoane/a unei cărți ...9

- Substantivul 10

- Adjectivul. Descrierea. Fragmentul descriptiv 11

- Pronumele 12

Balada unui greier mic de George Topîrceanu - Poezia 13

- Verbul 15

- Scrierea imaginativă - textul creativ. Textul de informare și funcțional 16

- Evaluare inițială.....17

UNITATEA 2 - DIN TAINELE CĂRȚII

Săptămâna 3

Castana din poveste după Octav Pancu-Iași 18

- Cartea. Rolul ilustrațiilor 20

- Scrierea corectă a cuvintelor *cel/ce-l* 21

- Inițierea și menținerea unui schimb verbal. Reformularea unui mesaj în funcție de particularitățile interlocutorului 22

- Cuvântul. Despărțirea cuvintelor în silabe 23

Săptămâna 4

- Sensul cuvintelor. Cuvinte cu sens asemănător ...24

- Cuvinte cu sens opus 25

Puiul după Ioan Alexandru Brătescu-Voinești - Textul literar narativ 26

Săptămâna 5

- Delimitarea textului în fragmente 29

- Momentele textului literar narativ 30

- Intonarea propozițiilor. Semnele de punctuație ...31

- Felul propozițiilor după scopul comunicării 32

Săptămâna 6

- Spațiul, timpul și personajele în textul literar narativ 33

- Planul simplu de idei al textului literar narativ ...34

- Povestirea orală și scrisă a unui fragment 35

- Scrierea corectă a cuvintelor *cea/ce-a* 36

Săptămâna 7

Micul Prinț după Antoine de Saint-Exupéry 37

- Verbul. Numărul verbului 39

- Persoana verbului 40

- Timpul verbului 41

Săptămâna 8

Muma lui Ștefan cel Mare de Dimitrie Bolintineanu..42

- Semnele de punctuație: ghilimelele, punctele de suspensie 46

- Pronunțarea și scrierea corectă a unor verbe ...47

- Scrierea corectă a cuvintelor *odată/odată*.....48

- Recapitulare 49

UNITATEA 3 - IARNA - TĂRĂM DE POVESTE

Săptămâna 9

Lebedele după Hans Christian Andersen 52

- Transformarea dialogului în povestire 56

- Povestirea scrisă a unor fragmente 57

- Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după planul simplu de idei 58

Săptămâna 10

- Factorii care pot perturba comunicarea 60

- Cuvinte cu aceeași formă și sens diferit 61

- Pronunțarea și scrierea unor forme ale verbelor (I)...62

- Planul dezvoltat de idei 63

- Părțile unui text creativ 64

Săptămâna 11

- Pronunțarea și scrierea unor forme ale verbelor (II)..65

Spărgătorul de nuci după E.T.A. Hoffmann 66

- Povestirea scrisă a unui text de mică întindere după planul dezvoltat de idei 70

- Înțelegerea în profunzime a mesajului textului. Asocierea elementelor textului cu experiențele proprii 72

Săptămâna 12

- Substantivul. Felul substantivelor 73

- Numărul substantivului 74

- Genul substantivului 75

- Textul funcțional. Invitația 76

Săptămâna 13

- Textul creativ după un plan de idei 77

- Scrierea corectă a cuvintelor *numai/nu mai* 78

- Recapitulare 79

- Evaluare 84

Săptămâna 14

Omul de zăpadă după Hans Christian Andersen ..87

- Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul ..91

- Poziția adjectivului față de substantiv.....92

- Scrierea corectă a cuvintelor *sar/s-ar* 93

Săptămâna 15

- Înțelegerea în profunzime a mesajului textului. Extragerea unor elemente semnificative din text pentru a susține o opinie 94

- Personajul literar 96

- Descrierea de tip portret a unui personaj pe baza unui plan simplu 97

- Descrierea de tip portret a persoanei proprii pe baza unui plan simplu 99

Săptămâna 16

- Oferirea de informații referitoare la universul școlar și extrașcolar 100

- Planul simplu de oraș și harta 101

- Recapitulare 102

UNITATEA 4 - MIRAJUL COPILĂRIEI

Săptămâna 17

Iarna pe uliță de George Coșbuc 106

- Poezia. Strofa. Versul 110
- Înțelegerea mesajului poeziei 111
- Formularea de concluzii simple pe baza unei poezii 113
- Scrierea corectă a cuvintelor *mia/mi-a* 114

Săptămâna 18

Heidi, fetița munților după Johanna Spyri 115

- Dialogul în textul narativ 119
- Formularea de întrebări și răspunsuri 121
- Formularea de predicții pe baza unor fragmente din text 122
- Pronumele personal. Pronumele personal de politețe 123

Săptămâna 19

- Numărul pronumelui 124
- Persoana pronumelui 125
- Genul pronumelui 126
- Alte forme ale pronumelui personal 128
- Textul creativ cu început sau sfârșit dat 129

Săptămâna 20

- Sensurile cuvintelor 130
- Relatarea unei întâmplări după banda desenată 131
- Scrierea corectă a cuvintelor *ai/ai* 132
- Recapitulare 133

UNITATEA 5 - MIREASMA PRIMĂVERII

Săptămâna 21

Zâmbetele Pământului după Nestor Urechia...136

- Cuvântul – parte de propoziție 139
- Predicatul exprimat prin verb 140
- Sensurile neobișnuite ale cuvintelor 142
- Textul creativ în care se introduc expresii și cuvinte de sprijin 144

Săptămâna 22

- Subiectul. Subiectul exprimat prin substantiv ...145
- Subiectul exprimat prin pronume personal ...146
- Acordul subiectului cu predicatul 147
- Propoziția simplă. Părțile principale de propoziție 148

Săptămâna 23

- Propoziția dezvoltată. Părțile secundare de propoziție 149
- Scrierea corectă a cuvintelor *var/v-ar* 150
- Organizatori grafici 151
- Extragerea unor elemente considerate importante dintr-un text de informare 154

Săptămâna 24

- Textul creativ cu titlu dat 155
- Formularea de concluzii simple pe baza lecturii unui text informativ 156
- Prezentarea unei activități 157
- Povestirea scrisă a unei activități 158

Săptămâna 25

- Textul creativ în care se introduce dialogul ..159
- Familia de cuvinte 160
- Recapitulare 161

UNITATEA 6 - PENELUL NATURII

Săptămâna 26

Bambi cunoaște câmpia după Felix Salten 166

- Relatarea orală și scrisă a unei întâmplări imaginate pe baza unor întrebări de sprijin 169
- Felurile propozițiilor după aspectul predicatului ..170

Săptămâna 27

Umbrela Roșie după Titel Constantinescu 171

- Textul creativ după un plan propriu de idei ...174
- Scrierea corectă a cuvintelor *întruna/într-una* ...175
- Prezentarea unui proiect și a rezultatelor acestuia 176
- Comunicarea nonverbală 177

Săptămâna 28

- Formularea de solicitări formale și informale ..178
- Legenda Privighetorii* 179
- Proiectul de documentare 182
- Afișul 182
- Cartea poștală 183

Săptămâna 29

- Exprimarea propriilor opinii 184
- Textul creativ liber 185

Doi ani de vacanță după Jules Verne 186

- Povestirea orală și scrisă a unei întâmplări trăite 188

Săptămâna 30

- Mesajul text 189
- E-mailul 189
- Recapitulare 190

Săptămâna 31 - Săptămâna 32

- Recapitulare finală 192
- Evaluare finală 198

- *Suflețelul învață* după Mircea Sântimbreanu • Textul literar narativ • Sunetul, litera, vocalele și consoanele
- Cuvântul. Despărțirea în silabe • Sensul cuvintelor • Ortografia și punctuația • Comunicarea orală. Solicitarea și oferirea de informații • Prezentarea unei persoane/a unei cărți • Substantivul • Adjectivul
- Descrierea. Fragmentul descriptiv • Pronumele • *Balada unui greier mic* de George Topîrceanu • Poezia
- Verbul • Scrierea imaginativă-textul creativ • Textul de informare și funcțional • Evaluare inițială

Suflețelul învață

după Mircea Sântimbreanu

1. Textul literar narativ

1. Completează propozițiile.

- Titlul textului este _____
- Numele autorului este _____
- Personajele textului sunt: _____
- Locul desfășurării acțiunii este _____

2. Încercuiește răspunsul corect.

★ Ionel era acasă cu:

- a) mama;   b) tata;   c) bunica;   d) Tom Chiorul, banditul.

★ Bunica îl considera pe băiat un elev:

- a) conștiincios;   b) nepăsător;   c) manierat;   d) ascultător.

★ Bunica îl striga pe Ionel:

- a) Drăguțule;   b) Comoara mea;   c) Suflețel;   d) Ionică.

★ Băiatul învață stând:

- a) cu picioarele pe perete;   b) cu picioarele sub birou;
- c) cu picioarele ghemuite sub el;   d) în picioare, lângă pat.

★ Bunica îi desenează lui Ionel:

- a) o hartă cu afluenții Siretului;   b) harta României;
- c) harta textului;   d) harta piraților.

★ Singurul lucru îngrijorător pentru bunica este:

- a) Ionel nu prea scria;   b) Ionel nu prea citea;
- c) Ionel nu desena;   d) Ionel nu recita.

★ Bunica își dă seama că a fost mințită atunci când:

- a) Ionel adoarme cu manualul în mână.   b) băiatul sare ca ars.
- c) începe să citească în manualele băiatului.   d) o pune să refacă harta.

3. a) Transcrie enunțurile din care afli cum reacționează băiatul atunci când bunica îl roagă să cumpere pâine.

---

b) Redă replicile lui Suflețel atunci când bunica îl întreabă dacă nu are și de scris.

4. Găsește, în text, explicații potrivite pentru expresiile:

o carte cât toate zilele - _____

băiatul sări ca ars - _____

o bănuială încolți în minte - _____

își ia inima în dinți - _____

ochii i se îngustează - _____

a se lăsa pe tânjală - _____

5. Scrie motivul pentru care lui Suflețel îi trece brusc furia.

6. Enumeră cel puțin trei aspecte pozitive ale faptului că băiatul citea lectură de vacanță în defavoarea temelor și a cunoștințelor predate la școală.

Rețeaua de personaje

Precizează câte cinci acțiuni și câte cinci însușiri pentru fiecare personaj.

acțiuni

însușiri

acțiuni

însușiri

8. Ce s-ar fi întâmplat dacă:

★ bunica nu i-ar fi greșit harta;

★ Ionel nu ar fi adormit;

★ bunica nu ar fi răsfoit cartea căzută lângă pat.

9. EXPRIMĂ-ȚI PĂREREA!

a) Ai aflat, din text, cum îl descrie bunica pe Suflețel: silitor, neîndreptățit de către învățător, nervos, conștiincios, preocupat de învățatură.

Exemplifică prin informații, din text, dacă ești sau dacă nu ești de acord cu fiecare descriere.

Exemplu: silitor
{

 Da, pentru că _____
 Nu, pentru că _____

b) Ce crezi că s-ar fi întâmplat, dacă bunica nu i-ar fi pus cărțile în sertar?

10. Scrie cuvinte cu sens asemănător pentru:

minciună - _____

furie - _____

îngrozită - _____

a frunzări - _____

îmbujorată - _____

a învăța - _____

11. Extrage, din text, opusul cuvintelor:

minciună - _____

admirație - _____

a adormit - _____

a isprăvi - _____

silitor - _____

furios - _____

Exercițiu de imaginație

Precizează consecințele situației în care bunica nu ar fi descoperit *planul* lui Suflețel de a nu învăța.

2. Sunetul, litera, vocalele și consoanele. Cuvântul

Despărțirea cuvintelor în silabe. Sensul cuvintelor. Ortografia și punctuația

1. Înlocuiește vocalele și consoanele subliniate cu alte vocale și consoane, pentru a forma cuvinte noi.

vară, zbârlit, cută, noi, miç, ușa, fix, mare

2. Desparte cuvintele în silabe.

strădanie - _____

dojenesc - _____

învățătorul - _____

obraji - _____

3. Completează tabelul.

cuvântul	cuvânt cu sens asemănător	cuvânt cu sens opus
spulberat		
blând		
începeau		
mâhnit		

4. Alcătuieste câte două enunțuri în care cuvintele **bancă**, **poartă**, **copii** să aibă sensuri diferite.

5. Formulează câte un enunț în care: să apară o enumerare, să folosești semnul exclamării, să adresezi o întrebare.

6. Încercuiește variantele corecte.

- **S-a/Sa** dus în camera **sa/s-a**.
- Matei **la/l-a** întâmpinat **la/l-a** gară pe prietenul său, Iulian.
- **Nea/Ne-a** Barbu **ne-a/nea** povestit despre vânătoare.

- **S-au/Sau** organizat astfel încât a doua **sau/s-au** a treia zi să termine.
- **I-au/lau** spus că eu îi **iau/i-au** cadou un atlas geografic.
- **V-a/Va** rezolva problema așa cum **v-a/va** spus.
- **Ne-am/Neam** bucurat că Ioana este **ne-am/neam** cu noi.

3. Comunicarea orală. Solicitarea și oferirea de informații Prezentarea unei persoane/a unei cărți

1. Imaginează-ți că te afli la târgul de toamnă organizat în localitatea ta. Scrie un dialog între tine și vânzătorul de la standul cu fructe/legume. Vei cere și vei oferi informații!

---

2. Prezintă cea mai îndrăgită carte pe care ai citit-o.

---

3. În revista clasei tale trebuie să apară prezentarea fiecărui elev din clasă. Scrie prezentarea ta și a unui coleg sau a unei colege.

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---	---

4. Realizează corespondența între cererile formulate și imaginile persoanelor cărora li se potrivesc. Scrie pe săgețile de corespondență ce fel de cereri sunt.

Vă rog să mă ajutați să aleg cea mai reușită pictură!

Vă rog să mă ajutați dumneavoastră să aleg cea mai reușită pictură!

4. Substantivul

1. Dintre cuvintele enumerate transcrie substantivele (*școlărește, scrie, școlar, bucurie, bucuros, învățător, a învăța, ghiozdan, cuminte, coleg, colegial*).

2. Precizează felul, numărul și genul substantivelor din fragmentul de mai jos.

Lângă ușa de la intrare am simțit că cineva mă atinge pe umăr. Era învățătorul meu dintr-a treia, vesel ca întotdeauna, cu părul roșcat zburlit, care-mi spuse:
- Prin urmare, Enrico, din această zi ne despărțim pentru totdeauna.
(Cuore - inimă de copil după Edmondo De Amicis)

3. Formează substantive proprii, după model: creion – Creionilă.

ger - _____ pasăre - _____ motan - _____
iepure - _____ suflet - _____ viorea - _____

4. Trece următoarele substantive la numărul plural.

steag - _____ caiet - _____ fiu - _____
copil - _____ călător - _____ fiică - _____
poiană - _____ om - _____ fiică - _____

1. Transcrie dintre paranteze doar denumirea obiectelor care sunt descrise în fragmentul de mai jos.

Din deschizătura buzunarului vestei iese un lanț mare de argint, la capătul căruia este o cutie rotundă. În această mașină este un animăluț straniu care are două brațe lungi, mișcătoare și zice tic-tac încontinuu. _____

Într-o altă cutie am găsit două cercuri mari de metal de care sunt prinse două bare subțiri, argintii și două discuri de sticlă albă, transparentă. _____ Am dat și peste niște bucăți rotunde de metal galben strălucitor. _____

(Gulliver în Țara piticilor după Jonathan Swift)

(colier, ceas de buzunar, monede, oglindă, ochelari, inel)

2. Transcrie enunțurile, adăugând fiecărui substantiv subliniat un adjectiv potrivit.

• Fluturile are aripi.

• Casa piticilor este pe deal.

• Eu am o propunere.

• Mi-am amintit de bunica.

3. Transcrie enunțurile, eliminând adjectivele.

• Toamna aurie s-a instalat peste toată natura veselă.

• Am întâlnit-o pe fata înaltă de la dansuri populare.

• Zglobiile raze ale soarelui străbat norii cenușii.

4. Încercuiește doar cuvintele care pot fi trăsături potrivite pentru personaje pozitive.

frumoasă

politicoasă

însăimântător

generoasă

arogant

blândă

fermecător

curajoasă

egoist

fioros

leneșă

6. Pronumele

1. Subliniază pronumele personale din propozițiile de mai jos, apoi înlocuiește-le cu substantive comune sau proprii.

• Ele se așază pe ramură. →

• – Ce cauți tu prin dulap? →

• Ei l-au văzut pe el. →

• Ea ornează un tort. →

• Ideea ei este originală. →

2. Completează folosind pronume, conform indicațiilor dintre paranteze.

* _____ recită poeziile lui Mihai Eminescu. (genul masculin, numărul plural)

* _____ vizitează Parcul Național Retezat. (genul feminin, numărul plural)

* _____ se plimbă cu rolele. (genul masculin, numărul singular)

* _____ a cumpărat multe fructe. (genul feminin, numărul singular)

3. Încercuiește pronumele personale, apoi precizează-le felul, numărul și genul.

clasă ea porumbei dânsa dumnealor viitor ei dânsule dumneavoastră
sărbătoare desenează gingaș voi dumneata noi vizionat

4. Alcătuieste enunțuri în care să introduci:

* un pronume personal, numărul singular, genul feminin;

* un pronume personal de politețe, numărul plural, genul masculin;

* un pronume personal, numărul plural, genul feminin și un pronume personal, numărul plural, genul masculin.

Balada unui greier mic

de George Topîrceanu

7. Poezia

1. Citește textul în versuri pe roluri, cu intonația și cu tonul potrivit.

2. Completează propozițiile.

- Titlul _____.
- Autorul _____.
- Textul în versuri are _____ strofe și _____ versuri.
- Vietățile care apar în text sunt: _____.

3. Alcătuieste enunțuri în care să introduci cuvintele: **zgribulit** și **văgăună**.

4. Ce anotimp este prezentat în textul în versuri?

5. Versurile *A venit așa deodată*, *Toamna cea întunecată* sugerează:

- a) s-a întunecat cerul;
- b) toamna aduce frig și nori întunecoși;
- c) se întunecă devreme;
- d) vin numai zile senine.

6. Grupează pe două coloane trăsăturile care se potrivesc greierului și furnicii.

leneș, harnică, gospodină, grijulie, nepăsător, zgârcită, trist, necăjit, înțeleaptă, chibzuită, cumpătată, negru, mic, lăudăroasă

7. Învățătura textului în versuri este:

a) Toate lucrurile se fac la timpul lor.

b) Este bine să nu fim organizați.

c) Trebuie bine să fim chibzuiți și harnici.

Lucrați în echipă!

Formulați câte două enunțuri prin care:

★ să adresați întrebări furnicii;

★ să dați sfaturi greierului.

9. EXPRESSĂ-ȚI PĂREREA!

Consideri că nechibzuința greierului îl afectează numai pe el? Motivează-ți răspunsul!

10. Scrie cuvintele din text prin care poetul sugerează:

a) trăsăturile toamnei;

b) agitația ciulinilor;

c) teama greierașului.

a)

b)

c)

Jurnalul dublu

Strofa mea preferată din textul în versuri este:	Am ales această strofă pentru că:
	Această strofă m-a făcut să mă gândesc la: